

Dosarul nr. 2ra-488/22
2-21035072-01-2ra-08042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Suvac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Clima, V. Cotorobai, A. Malîi)

ÎNCHEIERE

01 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Valeriu Guștiuc, reprezentat de avocatul Alexei Croitor,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Guștiuc împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, repararea prejudiciului material și moral cauzat,

împotriva deciziei din 20 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, corectată prin încheierea din 27 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă:

La 09 martie 2021, Valeriu Guștiuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei nr. 3-4513/2019 la cererea lui Valeriu Guștiuc împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii cu privire la anularea actului, constatarea încălcării obligațiilor, obligarea la efectuarea controlului, încasarea prejudiciului material în mărime de 5912 lei și a prejudiciului moral în sumă de 50000 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, în data de 19 noiembrie 2019 a depus o cerere la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii cu privire la anularea actului, constatarea încălcării obligațiilor, obligarea de a efectua controlul. Cauza se află în procedura judecătorului Viorica Dodon. Din data de 19 noiembrie 2019 până la adresarea în instanța de judecată cu cererea dată, s-a desfășurat o singură ședință de judecată în data de 15 februarie 2021, nefiind efectuate alte acțiuni.

Totodată, a menționat că, la data de 13 octombrie 2020 a depus o cerere privind accelerarea procedurii de examinare a cauzei, însă prin încheierea judecătorească din 15 octombrie 2020 s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea cu privire la accelerarea procedurii de examinare a cauzei.

Prin cererea depusă la 15 februarie 2021 a recuzat judecătorul Viorica Dodon, pentru încălcările de procedură și tergiversarea examinării cauzei, însă s-a respins cererea de recuzare.

Reclamantul a afirmat că, prin examinarea cauzei la cererea sa împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii cu privire la anularea actului, constatarea încălcării obligațiilor din data de 19 noiembrie 2019, i se încalcă dreptul la judecarea cauzei în termen rezonabil, garantat prin Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 și art.6 din Convenția CEDO.

Cu referire la încasarea prejudiciului material, reclamantul a declarat că, din cauza stresului legat de examinarea cauzei nr. 3-4513/2019 de către Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a suportat cheltuieli în sumă totală de 5912 lei, dintre care; suma de 580 de lei pentru medicamentele procurate; suma de 577,65 lei pentru cheltuielile de transport în legătură cu deplasările la sediul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani; suma de 575 de lei pentru serviciile de copiere a actelor și presa; suma de 1647 de lei pentru convorbirile telefonice cu colaboratorii instanței de judecată, avocatul, colaboratorii instituțiilor de stat în cadrul dosarului nr.3-4513/2019 examinat de către Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani; suma de 2732, 50 lei pentru procurarea produselor alimentare în perioada examinării dosarului nr.3-4513/2019.

De asemenea, a pretins repararea prejudiciului moral în sumă de 50000 de lei, pentru suferințele psihice și fizice suportate în legătură cu durata excesivă de examinare a cauzei, care l-a deprimat, pierzându-și speranța în justiția obiectivă din Moldova.

Prin hotărârea din 09 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Guștiuc împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului material și moral cauzat.

Prin decizia din 20 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, corectată prin încheierea din 27 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Valeriu Guștiuc, reprezentat de avocatul Alexei Croitor și s-a menținut hotărârea din 09 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În consolidarea soluției, instanța de apel a notat că, reclamantul/apelant a invocat în cererea de chemare în judecată, în calitate de circumstanță de fapt judecarea cauzei civile înaintate la 19 noiembrie 2019 până în prezent, considerând că termenul rezonabil de judecare a cauzei civile a fost încălcat.

În contextul dat, perioada care trebuie luată în considerare începe cu ziua în care cauza civilă este repartizată în mod aleatoriu judecătorului raportor. Totodată, instanța de apel a reținut că, perioada de referință pentru aprecierea termenului rezonabil de judecare a cauzei este intervalul de timp: 19 noiembrie 2019 (data depunerii cererii de chemare în judecată) și până la situația formulării prezentei cereri de chemare în judecată cu referire la Legea nr. 87 din 21.04.2011 – 09 martie 2021, în perioada 02 iulie 2020 – 19 noiembrie 2020 s-a declarat stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, fiind instituit regimul special de activitate a instanțelor de judecată, caz în care termenul a fost suspendat pentru 4 luni 17 zile.

Sub un alt aspect, instanța de apel a menționat și faptul că participanții la proces și-au valorificat drepturile procedurale prevăzute de legislația în vigoare, prin înaintarea diferitor cereri, de recuzare, de accelerare, ceea ce denotă că termenul rezonabil de judecare a cauzei nu a fost încălcat.

Instanța de apel a constatat că instanța judecătorească a acționat cu bună

credință cu o suficientă diligență, a întreprins toate măsurile necesare în vederea examinării obiective și sub toate aspectele a cauzei civile. Totodată, dreptul la judecare în termen rezonabil a cauzei, în mod obligatoriu urmează a fi coroborat cu alte garanții ale procesului echitabil prevăzute de legislație, precum legalitatea, disponibilitatea și egalitatea în drepturi a participanților, contradictorialitatea procesului, principiile care în ansamblul lor materializează dreptul părții la un proces echitabil, iar examinarea cauzei este doar una din componentele dreptului la un proces echitabil și nu poate prevala asupra acestuia din urmă.

Astfel, instanța de fond în temei legal a respins alegația reclamantului Guștiuc Valeriu privind încălcarea dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, în condițiile în care din materialele cauzei rezultă contrariul, lipsa dreptului încălcat, ceea ce nu condiționează aplicabilitatea Legii nr.87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Instanța de apel a respins argumentul apelantului referitor la pretinsa neexaminare în termen rezonabil a cauzei în condițiile în care o tergiversare nu a avut loc, iar în lipsa încălcării dreptului lui Guștiuc Valeriu la examinarea cauzei în termen rezonabil, sunt nejustificate solicitările acestuia formulate în acțiune.

În corespundere cu art.2036 alin.(1) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Subsecvent, în sensul celor sus indicate și normelor legale sus enunțate este nejustificată și cerința privind repararea prejudiciului moral, cheltuielilor de judecată, motiv pentru care instanța de apel a menținut hotărârea primei instanțe.

În opinia instanței de apel, argumentele invocate de către apelant privind netemeinicia actului judecătoresc sunt neîntemeiate.

Prin urmare, toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelant, sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le-a apreciat ca fiind inconsistente și fără raționament juridic valabil circumstanțelor speței.

În plus, este important de remarcat faptul că apelantul utilizând calea de atac, nu a prezentat în instanța de apel probe, care nu a avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.

În concluzie, instanța de apel a constatat că, instanța de fond corect a stabilit starea de fapt, corect a identificat și aplicat cadrul legal pertinent, adoptând în acest sens o hotărâre judecătorească întemeiată și conformă Legii. Drept consecință și, deoarece argumentele apelantului sunt combătute integral prin constatările și concluziile indicate supra, instanța de apel stabilind că hotărârea contestată este legală și întemeiată, a ajuns la concluzia de a respinge cererea de apel declarată de avocatul Alexei Croitor, în interesele lui Guștiuc Valeriu și a menține hotărârea instanței de fond.

La 25 martie 2022, Valeriu Guștiuc, reprezentat de avocatul Alexei Croitor, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 20 ianuarie 2022 a Curții de Apel

Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și casarea hotărârii prime instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanțele nu au examinat circumstanțele redată și nu-a verificat dacă s-a respectat termenul rezonabil de examinare a cauzei la cererea sa împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, cauza nr. 3-4513/2019, aflată în procedura judecătorului Viorica Dodon, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

La examinarea cauzei conduita sa nu a ridicat probleme deosebite, în pofida criticilor nefondate, nesuținute prin niciun argument plauzibil, necoroborate cu niciun mijloc de probă administrat, însă doar cu declarații subiective, neconforme cu realitatea privind comportamentul intolerabil al participanților la proces, ce nu fac proba nerespectării termenului rezonabil de examinare al cauzei, or, probe ce ar demonstra contrariul nu se regăsesc la materialele dosarului. Singura probă examinată de instanțele inferioare, fiind raportul Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind examinarea cauzei. Acest act nu poate fi considerat proba, însă o relatare și descrierea la toate ședințele de judecată, prezența părților și a participanților la proces, acțiunile acestora cât și conduita instanțelor de judecată.

Instanțele urmau să constate motivele amânărilor sau numirii de lungă durată a ședințelor de judecată, sau termenul de transmitere a dosarului de la o instanță către alta și dacă la caz poate fi apreciat ca o încălcare a dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei.

Obligația instanțelor de a examina cauzele civile în termen rezonabil este prevăzută la art.4, art. 192 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Cu privire la constatările instanței de fond, recurentul a remarcat că, dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei în mod obligatoriu urmează a fi coroborat cu alte garanții ale procesului echitabil prevăzute de legislație, precum legalitatea, disponibilitatea și egalitatea în drepturi a participanților, contradictorialitatea procesului, principii care în ansamblul lor materializează dreptul părții la un proces echitabil. Examinarea cauzei este doar una din componentele dreptului la un proces echitabil și prin urmare, nu poate prevala asupra acestuia din urmă. Respectiv, cerința de examinare a cauzei să se facă într-un termen rezonabil, trebuie raportată la fiecare caz în parte, luând în considerare durata procedurii, natura pretențiilor, complexitatea procesului, comportamentul autorităților competente și al părților, dificultatea dezbaterilor, aglomerarea rolului instanței precum și exercitarea căilor de atac.

Recurentul a precizat că, remediul intern în sensul apărării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, constituie Legea nr.87. Instanțele naționale pentru aprecierea respectării termenului rezonabil urmează a lua în considerare criteriile de complexitate a cauzei, comportamentul părților și al autorităților relevante, și miza pentru reclamant, criterii relevate în practica CEDO (Josan c. Moldovei, §18, Mazepa c. Moldovei, § 42, Holomiov c. Moldovei § 137). Legislația internă nu oferă o descifrare a noțiunii de „termen rezonabil”, însă prin obligarea respectării unui astfel de termen pentru înfăptuirea actului justiției atât normele naționale, cât și cele internaționale invocă administrarea justiției fără întârzieri neconforme de natură a-i compromite eficacitatea și responsabilitatea.

Cu referire la cadrul internațional, a susținut ca fiind aplicabile prevederile art. 6§ 1 CEDO.

Recurentul a opinat că, hotărârile contestate sunt nemotivate, contrar art. 239 Cod de procedură civilă, or, hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet și au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei. Concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 Cod de procedură civilă, iar în conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiectiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Instanța de apel are obligația să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform practicii CtEDO, instanța de apel potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Copia recursului declarat, prin scrisoarea datată cu 08 aprilie 2022 (Vol.II, f.d.7) a fost expediată în adresa intimatului și a fost recepționată la 14 aprilie 2020, conform avizului de recepție (Vol.II, f.d.9).

Referința la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu a parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 20 ianuarie 2022, iar cererea de recurs a fost depusă la 25 martie 2022.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale a instanței de apel către participanții la proces la data de 21 martie 2022, inclusiv prin intermediul poștei electronice (Vol.I, f.d.200). Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Valeriu Guștiuc, reprezentat de avocatul Alexei Croitor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care

instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Valeriu Guștiuc, reprezentat de avocatul Alexei Croitor, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Valeriu Guștiuc, reprezentat de avocatul Alexei Croitor.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Valeriu Guștiuc, reprezentat de avocatul Alexei Croitor, împotriva deciziei din 20 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, corectată prin încheierea din 27 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat